

ION CREANGĂ

POVEȘTI
POVESTIRI
AMINTIRI

Ilustrații: LIVIA RUSZ

REGIS

CUPRINS

POVEȘTI

Soacra cu trei nurori	5
Capra cu trei iezi	17
Punguța cu doi bani	30
Dănilă Prepeleac	37
Povestea porcului	55
Povestea lui Stan Pățitul	78
Povestea lui Harap Alb	108
Fata babei și fata moșneagului	182
Ivan Turbinca	192

POVESTIRI

Moș Ion Roată și Unirea	215
Moș Ion Roată și Vodă Cuza	220
Acul și barosul	227
Cinci pâni	230
Povestea unui om lenes	237
Inul și cămeșa	240
Ursul păcălit de vulpe	243
Poveste (Prostia omenească)	246

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

I	253
II	278
III	308
IV	335

GLOSAR	344
------------------	-----

PREFAȚĂ LA POVEȘTILE MELE

Iubite cititor,

Multe prostii vei fi citit, de când ești. Citește, rogu-te, și aceste și pe unde-i vedea că nu-ți vin la socoteală, ia pana și dă și tu altceva mai bun la iveală, căci eu atâta m-am priceput și atâta am făcut.

Autorul

POVEȘTI

SOACRA CU TREI NURORI

Era odată o babă, care avea trei feciori nalți ca niște brazi și tari de vârtute, dar slabi de minte. O răzășie destul de mare, casa bătrânească cu toată pojijia ei, o vie cu livadă frumoasă, vite și multe păseri alcătuiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluțe albe pentru zile negre, căci lega paraua cu zece noduri și tremura după bani.

Pentru a nu răzleți feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alăturate, una la dreapta și alta de-a stânga celei bătrânești. Dar tot atunci luă hotărâre nestrămutată a ținea feciorii și viitoarele nurori pe lângă sine – în casa bătrânească – și a nu orândui nimic pentru împărțeală până aproape de moartea sa. Așa făcu, și-i râdea inima babei, de bucurie, când gândea numai cât de fericită are să fie, ajutată de feciori și mângâiată de viitoarele nurori. Ba de multe ori zicea în sine: „Voi priveghea nurorile, le-oi pune la lucru, le-oi struni și nu le-oi lăsa nici pas a ieși din casă, în lipsa feciorilor mei. Soacră-mea – fie-i țărâna ușoară – așa a făcut cu mine. Și bărbatu-meu – Dumnezeu să mi-l ierte – nu s-a putut plânge că l-am înșelat, sau i-am răsipit casa... deși câteodată erau bănuiele... și mă probozea... dar acum s-au trecut toate!“.

Tustrei feciorii babei umblau în cărăușie și câștigau mulți bani. Celui mai mare îi veni vremea de însurat și baba,

simțind asta, umbla valvârtej să-i găsească mireasă; și în cinci-șase sate, abie-abie putu nimeri una după placul ei; nu prea tânără, naltă și uscățivă; însă robace și supusă. Feciorul nu ieși din hotărârea maică-si, nunta se făcu și baba își luă cămeșa de soacră, ba încă netăiată la gură, care însemnează că soacra nu trebuie să fie cu gura mare și să tot cârtească de toate cele.

După ce s-a sfârșit nunta, feciorii s-au dus în treaba lor, iar nora rămase cu soacra. Chiar în acea zi, cătră seară, baba începu să puie la cale viața nurori-sa. Pentru babă, sita nouă nu mai avea loc în cui. „De ce mi-am făcut clește? Ca să nu mă ard“, zicea ea. Apoi se suie iute în pod și scoboară de acolo un știubei cu pene rămase tocmai de la răposata soacră-sa, niște chite de cânepă și vreo două dimerlii de păsat.

—Iată ce m-am gândit eu, noro, că poți lucra noaptea. Piua-i în căsoaia de alături, fusele în oboroc sub pat, iar furca după horn. Când te-i sătura de strujit pene, vei pisa mălai, și când a

veni bărbatu-tău de la drum, vom face plachie cu costițe de porc de cele afumate, din pod, și, Doamne, bine vom mânca! Acum deodată până te-i mai odihni, ie furca în brâu și până mâne dimineată să gătești fuiuarele aceste de tors, penele de strujit și mălaiul de pisat. Eu mă las puțin, că mi-a trecut ciolan prin ciolan cu nunta voastră. Dar tu să știi că eu dorm iepurește; și pe lângă iști doi ochi, mai am unul la ceafă, care șede pururea deschis și cu care văd și noaptea și ziua tot ce se face prin casă. Ai înțeles ce ți-am spus?

—Da, mămucă. Numai ceva de mâncare...

—De mâncare? O ceapă, un usturoi, și-o bucată de mămăligă rece din poliță sunt destul pentru o nevastă tânără ca tine... Lapte, brânză, unt și ouă de am putea sclipui să ducem în târg ca să facem ceva parale; căci casa asta s-a mai îngreuiat cu un mâncău și eu nu vreau să-mi pierd comăndul.

Apoi, când înseră, baba se culcă pe pat, cu fața la părete, ca să n-o supere lumina de la opaț, mai dând a înțelege nurori-sa că are s-o privigheze; dar somnul o

cuprinse îndată și habar n-avea de ce face noră-sa. Pe când soacra horăia, dormind dusă, blajina noră migăia prin casă: acuș la strujit pene, acuș îmbăla tortul, acuș pisa mălaiul și-l vântura de buc. Și dacă *Enachi* se punea pe gene-i, ea îndată lua apă rece și-și spăla fața ca nu cumva s-o vadă neadormita soacră și să-i bănuiască. Așa se munci biata noră până după miezul nopții; dar despre ziuă somnul o doborî și adormi și ea între pene, caiere, fusele cu tort și bucul de mălai.

Baba, care se culcase odată cu găinile, se sculă cu noaptea-n cap și începu a trânti și-a plesni prin casă, încât biata noră care de-abia ațipise, de voie, de nevoie, trebui să se scoale, să sărute mâna soacrei și să-i arate ce-a lucrat. Încet-încet nora s-a dat la brazdă și baba era mulțămită cu alegerea ce-a făcut.

Peste câteva zile cărăușii sosesc, și tânăra nevastă, văzându-și bărbățelul, mai uită de cele năcazuri!

Nu trece mult și baba pune la cale și pe feciorul cel mijlociu și-și ie un suflet de noră întocmai după chipul și asemănarea celei dintâi, cu deosebire numai că aceasta era mai în vârstă și ceva încrucișată, dar foc de harnică.

După nuntă feciorii se duc iarăși în cărăușie, și nurorile rămân iar cu soacra acasă. După obicei ea le dă de lucru cu măsură și cum înserează se culcă, spuind nurorilor să fie harnice și dându-le de grijă ca nu cumva să adoarmă, că le vede ochiul cel neadormit.

Nora cea mai mare tălmăci apoi celeilalte despre ochiul soacră-sa cel atoatevăzător, și așa una pe alta se îndemnau la treabă și lucrul ieșea gărlă din mânilor lor. Iar soacra huzurea de bine. Dar binele – câteodată – așteaptă și rău. Nu trece tocmai mult și vine vremea de însurat și feciorului celui mic. Baba însă voia cu orice chip să aibă o troiță nedespărțită de nurori... De aceea și chitise una de mai înainte. Dar nu-i tot-

deuna cum se chitește, ci-i și cum se nimerește. Într-o bună dimineată, feciorul mamei îi și aduce o noră pe cupțior. Baba se scarmână de cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face și, de voie, de nevoie, nunta s-a făcut, și pace bună!

După nuntă, bărbații din nou se duc în treaba lor și nurorile rămân iar cu soacra acasă. Baba iarăși le dă de lucru cu măsură, și cum vine sara se culcă după obicei. Cele două nurori văzând pe cea mai tânără codindu-se la treabă, îi zic:

—Da nu te tot codi, că mămuca ne vede.

—Cum? Eu o văd că doarme. Ce fel de treabă e aceasta? Noi să lucrăm și ea să doarmă?

—Nu căuta că horăiește, zise cea mijlocie, mămuca are la ceafă un ochi neadormit, cu care vede tot ce facem, ș-apoi tu nu știi cine-i mămuca, n-ai mâncat nicio dată moarea ei?

—La ceafă?... Vede toate?... N-am mâncat moarea ei?... Bine că mi-am adus aminte... Dar ce mâncăm noi, fetelor hăi?

